

Nr 126.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till försäkringsrådet m. m.; given Stockholms slott den 27 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1942.

Närvarande.

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

För löpande budgetår hava för försäkringsrådet anvisats två anslag av förslagsanslags natur, därav ett till försäkringsrådet: avlöningar å 265,500 kronor och ett till försäkringsrådet: omkostnader å 11,500 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1941 hemställde *försäkringsrådet*, att för nästa budgetår avlöningsanslaget måtte upptagas till 271,900 kronor och omkostnadsanslaget till 12,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 126.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 29 och 30, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna

dels till försäkringsrådet: avlöningar ett förslagsanslag av 265,500 kronor,
dels ock till försäkringsrådet: omkostnader ett förslagsanslag av 11,500 kronor.

Anledningen till att definitiva anslagsberäkningar i ämnet icke framlades i statsverkspropositionen var den att från besparingsberedningen förväntades ett förslag till vissa ändringar med avseende å försäkringsrådets organisation och verksamhetsformer. Sedan *besparingsberedningen* med skrivelse den 13 januari 1942 överlämnat dylikt förslag och detsamma blivit föremål för granskning, ber jag att nu få till fortsatt behandling upptaga berörda anslagsfrågor ävensom därmed sammanhängande, av besparingsberedningen dryftade spörsmål.

1:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	255,000	262,161
1941/42	265,500	—
1942/43 (<i>förslag</i>)	271,500	—

Enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 skola besvär över beslut av riksförsäkringsanstalten eller ömsesidigt olycksfallsförsäkringsbolag prövas av ett för hela riket gemensamt försäkringsråd, som jämväl i övrigt har att med uppmärksamhet följa olycksfallsförsäkringens tillämpning och utveckling.

Grunderna för rådets instruktion äro fastställda genom lagen den 29 juni 1917 om försäkringsrådet, däri föreskrifter lämnas om huru ärenden enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete skola handläggas inom rådet.

Genom ett flertal senare tillkomna författningar har rådets verksamhetsfält avsevärt utvidgats.

Enligt lagen om försäkringsrådet skall rådet bestå av minst sju ledamöter.

Två av ledamöterna skola representera arbetsgivarna och två arbetarna. Dessa ledamöter jämte tre suppleanter för en var av dem förordnas av Konungen för två år i sänder efter förslag i viss ordning.

Övriga ledamöter, av vilka en skall vara rådets chef, utnämnas omedelbart av Konungen. Minst två av dem skola vara lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva för dem, som må nyttjas i domarämbeten.

Kungl. Maj:t har den 5 maj 1939 fastställt av riksdagen godkänd personalförteckning för rådet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40. Förteckningen finnes intagen å sid. 194 i statsliggaren för innevarande budgetår.

Vidare har Kungl. Maj:t den 2 maj 1941 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	96,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	34,800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	105,700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	29,000

Summa förslagsanslag kronor 265,500

Kungl. Maj:t har därjämte förklarat, att den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skulle tills vidare disponeras på följande sätt:

Arvoden å 3,500 kronor till en var av två representanter för arbetsgivarna och två representanter för arbetarna	kronor	14,000
Arvoden å 7,200 och 3,600 kronor till 2 läkare, vilka såsom tillfälliga ledamöter av försäkringsrådet deltaga i handläggningen av ärenden, i vilka försäkringsrådet eljest skulle hava inhämtat sakkunnigutlåtande	»	10,800
Ersättningar till sakkunniga samt till suppleanter för ledamöter, som representera arbetsgivarna eller arbetarna m. m., <i>förslagsvis</i>	»	10,000

Summa kronor 34,800

Kungl. Maj:t har vidare bestämt, att suppleant för ledamot i försäkringsrådet, vilken representerar arbetsgivarna eller arbetarna, skall äga att för den tid han tjänstgör hos rådet åtnjuta ersättning med femton kronor om dagen ävensom, därest han icke är bosatt i Stockholm eller där har sin verksamhet förlagd eller till följd av annat allmänt uppdrag, för vilket ersättning åtnjutes, där uppehåller sig, utöver nyssnämnda belopp en ytterligare ersättning av fem kronor om dagen.

I sin förenämnda skrivelse den 29 augusti 1941 har *försäkringsrådet* till belysande av rådets arbetsbörda lämnat bland annat de uppgifter rörande till rådet inkomna ärenden och rörande rådets arbetsbalans, som äro intagna i följande sammanställning.

Tidsperiod	Antal inkomna ärenden			Arbetsbalans vid periodens slut
	av försäkringsrådet infordrade	övriga	summa	
År 1935	130	5,885	6,015	1,597
» 1936	81	5,776	5,857	1,790
» 1937	37	5,913	5,950	2,119
» 1938	86	5,733	5,819	2,313
» 1939	45	5,545	5,590	2,186
» 1940	435	5,260	5,695	1,884
$\frac{1}{1}-\frac{30}{6}$ 1941	158	3,255	3,413	2,137

Rådet framhåller i anslutning härtill, att åren 1939 och 1940 i jämförelse med de närmast föregående åren visat en minskad tillströmning av ärenden till rådet. Minskningen hade i huvudsak infallit under perioden september

1939—juni 1940 och syntes stå i visst samband med då företagna militärinkallelser. Under hösten 1940 hade en tydlig uppgång ägt rum i antalet inkomna ärenden. Denna hade under första halvåret 1941 stegrats så, att nämnda halvår till rådet inkommit väsentligt större antal ärenden än under någon motsvarande period, sedan rådet år 1918 börjat sin verksamhet.

Försäkringsrådet har härefter ingått på en beräkning av de särskilda posterna i avlöningsanslaget.

Utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppskattar rådet till 96,200 kronor. Rådet har härvid räknat med oförändrad ordinarie personal.

Vad angår posten till arvoden och särskilda ersättningar räknar rådet med att utgifterna till *arvoden åt partsrepresentanterna* skulle liksom för närvarande upptagas till 14,000 kronor.

Även utgifterna till *arvoden åt de två läkare, vilka såsom tillfälliga ledamöter av rådet deltaga i handläggningen av vissa ärenden*, upptager rådet till oförändrat belopp eller alltså till 10,800 kronor. Rådet framhåller, att rådet under de senaste åren vid flera tillfällen erhållit Kungl. Maj:ts särskilda bemyndigande att utbetala dessa arvoden i förhållande till omfattningen av vardera läkarens tjänstgöring såsom tillfällig ledamot hos rådet. Anledningen därtill hade i huvudsak varit, att läkarna åtnjutit oförutsedda ledigheter för särskilda uppdrag. Med hänsyn till föreliggande erfarenhet och då oberäknliga ledigheter allttjämt kunde inträffa, kunde det — anför rådet — ifrågasättas, om icke de båda läkararvodenas inbördes storlek lämpligen borde lämnas obestämd.

Beträffande delposten för *ersättningar till sakkunniga samt till suppleanter för ledamöter, som representera arbetsgivarna eller arbetarna m. m.*, anför rådet i huvudsak följande.

För ändamålet hade under flera budgetår upptagits ett belopp av 10,000 kronor, men detta belopp hade visat sig otillräckligt. Sålunda hade utgifterna under budgetåret 1939/40 uppgått till 10,979 kronor, därav 10,559 kronor till sakkunniga och 420 kronor till suppleanter, samt under budgetåret 1940/41 till 13,901 kronor, varav 12,491 kronor till sakkunniga och 1,410 kronor till suppleanter. Den jämförelsevis stora utgiften under sistnämnda budgetår för suppleanter vore av tillfällig natur. Så vore däremot icke förhållandet med utgifterna för ersättning åt sakkunniga. Rådet vore för målens riktiga bedömande ofta nödsakat att inhämta yttranden från specialister inom olika områden. Detta förekomme bland annat i stor utsträckning i mål angående ersättning enligt 1927 års militärsättningsförordning, vilka mål på grund av den förstärkta försvarsberedskapen väsentligt ökat i antal. Med hänsyn till det anförda borde ifrågavarande delpost höjas till 13,000 kronor.

Arvodestoppen har alltså av rådet uppskattats till (14,000 + 10,800 + 13,000) 37,800 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har av rådet beräknats till 108,500 kronor, vilket innebär en höjning med 2,800 kronor i förhållande till det för löpande budgetår upptagna beloppet. Rådet anför, att av höjningen 1,870 kronor hänförde sig till löneklassuppflyttningar, medan höjningen i övrigt främst berodde på att en e. o. skriv-

biträdesbefattning, vars innehavare hade att uträtta identiskt samma göromål som i allmänhet tillkomme ett e. o. kontorsbiträde, föreslagits förändrad till en e. o. kontorsbiträdestjänst samt att ett expeditionsvaktsbiträde i lönegraden Ex 1 upptagits i lönegraden Eo 2.

För rörligt tillägg har rådet beräknat ett belopp av 29,400 kronor.

Euligt rådets uppskattning skulle således det totala medelsbehovet för avlöningar till rådet uppgå till (96,200 + 37,800 + 108,500 + 29,400) 271,900 kronor.

Besparingsberedningen har i sin skrivelse till en början i korthet redogjort för försäkringsrådets organisation, arbetsbörda och verksamhetsformer. I denna del tillåter jag mig hänvisa till skrivelsen.

Beredningen ifrågasätter härefter, huruvida icke sådan ändring borde på lämpligt sätt vidtagas i vad som för närvarande ansåges gälla att försäkringsrådet i vissa fall finge möjlighet att taga ett sitt tidigare beslut under förnyad omprövning. Beredningen anför härom i huvudsak.

Rådet skulle med en sådan anordning erhålla något större möjlighet att lämpa kravet på utredning i vissa bagatellmål efter praktiska hänsyn. Även ur den skadelidandes synpunkt syntes såsom skäl för en sådan ändring kunna andragas, att sedan frågan om exempelvis storleken av hans årliga arbetsförtjänst vid olycksfallet visat sig vara av större betydelse för honom, han skulle få tillfälle att närmare utveckla sin talan. Mot en sådan ändring hade å andra sidan framhållits att åstadkommandet av en noggrann utredning av en sådan fråga som arbetsförtjänstens storlek kunde möta stora svårigheter, sedan en längre tid förflutit efter olycksfallet. Motsvarande svårigheter föreläge emellertid i alla de fall, vilka först på ett sent stadium bleve föremål för försäkringsrådets prövning, och tillräckliga skäl kunde knappast föreligga att i nu ifrågavarande avseende ställa de ärenden, som dragits inför rådet, i särklass.

Beredningen lämnar härefter vissa upplysningar rörande det nuvarande förfarings sättet i det fall, då den skadade eller hans arbetsgivare icke ville nöja sig med det beslut, som i första instans meddelats av vederbörande försäkringsinrättning. Beredningen anför härom.

Riksförsäkringsanstalten hade meddelat, att skadade eller deras arbetsgivare — i synnerhet de, som ägde någon kännedom om anstaltens arbets sätt — ej sällan hänvände sig direkt till anstalten med nya upplysningar eller med anhållan om viss undersökning för erhållande av rättelse i dess beslut. Antalet fall, i vilka anstalten efter en dylik hänvändelse ändrade sina egna beslut, kunde uppskattas till 1,200 om året.

I de flesta fall följde man emellertid anmaningen i besvärshänvisningen att söka ändring i försäkringsinrättningens beslut genom besvär hos försäkringsrådet. Rådet remitterade då — med eller utan föregående kompletterande utredning — besvären till försäkringsinrättningen, som därvid i allmänhet behandlade ärendet som om den skadade hänvänt sig direkt till inrättningen för erhållande av rättelse. Försäkringsinrättningen ändrade alltså i regel under remissbehandlingen på grund av de anförda besvären sitt föregående beslut, om nya upplysningar gäve anledning därtill. Statistiken visade, att av de beslut, som överklagats hos försäkringsrådet och meddelats av riksförsäkringsanstalten, icke mindre än 30 procent ändrats av anstalten under remissbehandlingen på sådant sätt som rådet sedermera godtogte. I endast 8

procent av besvärsmålen från anstalten hade rådet ändrat det beslut, som anstalten slutligen meddelat. Motsvarande procenttal för de ömsesidiga bolagen vore (för 1939) 18, respektive 13.

Beredningen framhåller, att en begränsning av antalet besvärsmål hos försäkringsrådet givetvis skulle uppkomma, därest de skadade eller andra parter i större utsträckning än som för närvarande ägde rum hänvände sig direkt till försäkringsinrättningen för erhållande av rättelse i dess beslut. Om beslut av försäkringsinrättning icke finge överklagas hos rådet, innan ändring söktes hos inrättningen, skulle denna begränsning icke bli obetydlig. Man vunne även, att utredningen i besvärsmålen bleve fullständigare redan då de inkomme till rådet och därmed en begränsning jämväl i rådets utredande verksamhet. Beredningen har därför ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke för det stora antalet mindre betydelsefulla fall en bestämmelse borde införas därom, att ändring i försäkringsinrättnings beslut i första hand borde sökas hos inrättningen.

Sitt förslag i ämnet utvecklar beredningen härefter på följande sätt.

Vid övervägande av detta spörsmål hade det syntts beredningen av olika skäl mest ändamålsenligt att bibehålla den nuvarande besvärsordningen när det gällde frågan, huruvida visst inträffat olycksfall skulle anses såsom olycksfall i arbete eller icke, eller huruvida och med vilket belopp livräntersättning på grund av invaliditet eller dödsfall, vid dödsfall även endast begravningshjälp, skulle utgå. Däremot skulle det nyssnämnda nya förfaringssättet alltid komma till användning, så snart fråga vore om sjukpenning för längre tid eller med högre belopp än försäkringsinrättningen tillerkänt eller om ersättning för läkarvård, annan av läkare ordinerad behandling, för läkemedel och läkarintyg.

I sistnämnda fall skulle alltså ändring i försäkringsinrättnings beslut sökas hos inrättningen och besvärshänvisning till rådet lämnas först efter en sådan förnyad prövning av ärendet hos inrättningen. Att på detta sätt ålägga parterna ett ökat besvär för att få saken prövad av den myndighet, som inom nu ifrågavarande rättsområde fungerade såsom högsta domstol, torde icke böra ingiva större betänkligheter. Vid jämförelse med processen vid de allmänna domstolarna intoge parterna i olycksfallsförsäkringsmålen en synnerligen gynnsam ställning i det att såväl själva processen som utredningen försigginge utan vare sig kostnad eller större besvär för parterna.

Beredningen hade emellertid även beaktat, att särskild hänsyn måhända borde tagas till klagande, vilka icke androge nya skäl eller påfordrade ny utredning i något hänseende. När försäkringsinrättning i dylika fall icke gjorde ändring i sitt tidigare beslut, torde kunna övervägas, huruvida icke inrättningen, i stället för att meddela besvärshänvisning till rådet, direkt borde underställa ärendet rådets prövning (och samtidigt sända meddelande därom till klaganden).

Skulle den av beredningen föreslagna besvärsordningen anses böra kompletteras med en dylik föreskrift, ville beredningen likväl framhålla, att densamma ej borde avse sådana ersättningar, som fölle in under rubriken läkarvård, nämligen ersättningar till läkare för vård och läkarbetyg, samt skjutsersättningar och ersättning för massage och annan av läkare ordinerad behandling. Oftast förskotterades icke ifrågavarande utgifter av de skadelidande. I varje fall vore det riks-försäkringsanstaltens erfarenhet, att de läkare, chaufförer och massörer m. fl., som anlätats, vände sig direkt till anstalten för utfående av ersättning. Ersättningsberättigade, som tillhörde denna kategori,

vände sig även i regel till anstalten i stället för till försäkringsrådet för att vinna rättelse i anstaltens beslut. Då beslutet vidhölls, vilket i allmänhet skedde, lämnade anstalten i regel den missnöjde meddelande om de grunder anstalten hade att följa i dylika ersättningsfrågor (eventuellt genom ett personligt brev från någon av anstaltens läkare till den läkare, som meddelat vården) och därmed låte denne sig även i regel nöja. Endast i ett förhållandevis mycket litet antal fall anförde här ifrågavarande ersättningsberättigade besvär hos försäkringsrådet och rådets arbetsbördas skulle icke oväsentligt ökas, därest anstalten skulle hava att på angivet sätt underställa dessa frågor rådets prövning.

Vidare föreslår besparingsberedningen, att föreskrifter meddelas om skyldighet för försäkringsinrättningarna att rörande inkomna besvär och i anledning därav meddelade beslut göra anmälan till försäkringsrådet. På detta sätt skulle rådet sättas i stånd att utöva viss kontroll. Densamma bör — anför beredningen — avse den expeditionella handläggningen av ärendena. Möjligen skulle även viss saklig kontroll stickprovsvis kunna åstadkommas i samband med infordrande av ärenden. Någon mera omfattande och för rådet betungande kontroll anser beredningen icke vara erforderlig. Beredningen påpekar, att statistiken över antalet mål, där rådet ändrat försäkringsinrättningarnas beslut, gäve ett förmånligt intryck av försäkringsinrättningarnas rättstillämpning.

Beredningen erinrar vidare hurusom i samband med år 1939 genomförd omorganisation av rådet införts en ordning medförande minskning i arbetet vid vissa helger ävensom i viss mån under sommaren. Beredningen ifrågasätter, om denna ordning, som bland annat innebure, att under två veckor vid påsk och tre veckor vid jul åstadkommes endast ungefär en tiondel så mycket arbete som eljest under full arbetsvecka, kunde anses tillräckligt motiverad, samt anför ytterligare.

Återinfördes den ordning, som i detta hänseende rådde före 1939 års omorganisation, kunde rådets arbetskapacitet höjas till cirka 7,000 mål om året utan förstärkning av dess arbetskrafter. Den av rådet efter omorganisationen vidtagna jämkning i arbetsprogrammet, som avsåge att i veckor med en extra helgdag bereda tjänstemännen en mot helgdagen svarande lindring i veckans totala arbetsbördas, syntes emellertid böra bibehållas. Den ökning av rådets kapacitet som på denna väg skulle stå att vinna, kunde med hänsyn härtill icke uppskattas till mer än cirka 10 procent, innebärande en höjning av målantalet till cirka 6,850.

Med avseende å arvodena till de ledamöter av rådet, som representera arbetsgivarna eller arbetarna, uttalar beredningen, att de borde ställas i beroende av omfattningen av ledamöternas tjänstgöring. Beredningen föreslår, att ersättningen till dylik ledamot — liksom även till suppleant för sådan ledamot — bestämmes till 30 kronor för varje arbetsvecka.

Rörande de besparingar, som skulle vinnas vid genomförande av beredningens förslag anför beredningen bland annat.

Ett genomförande av förslaget rörande regleringen av ledamotsarvodena kunde beräknas medföra en besparing av lägst 8,240 kronor för år räknat. Den besparing, som i övrigt skulle uppkomma, vore det synnerligen vanskligt att yttra sig om. Med hänsyn till den häftiga stegring i antalet mål, som

gjort sig märkbar sedan ett år tillbaka och som torde i hög grad hänföra sig till kristidsförhållandena, ansåge sig dock beredningen icke för närvarande kunna föreslå någon inknappning i rådets organisation. Om de av beredningen angivna möjligheterna för åstadkommande av arbetsbesparing tillvartoges, torde emellertid, i varje fall efter en återgång till normala förhållanden, en icke oväsentlig begränsning i organisationen te sig möjlig att genomföra.

I anledning av besparingsberedningens förslag hava *yttranden* avgivits av försäkringsrådet, riksförsäkringsanstalten, statskontoret, svenska arbetsgivarföreningen, landssekreteriatet och de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening.

Vad först beträffar förslaget om möjlighet för försäkringsrådet att i vissa fall ändra sina beslut har detsamma tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *riksförsäkringsanstalten, statskontoret och de ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening.*

Däremot har förslaget avstyrkts av *försäkringsrådet*, som i ämnet anfört bland annat.

Till en början vore att märka, att ett genomförande av vad beredningen i denna del föreslagit förutsatte ändring i regeringsformen § 18 samt lagen den 22 juni 1939 om särskilda rättsmedel.

Processlagberedningen hade framhållit, att såsom allmän regel måste gälla, att de avgöranden, till vilka domstolarna kommit, måste vara slutgiltiga, och att samma sak icke ånyo kunde göras till föremål för rättegång. Detta måste gälla skadeståndsmål enligt de författningar, som låge under försäkringsrådet, i lika hög grad som om skadeståndsmålet blivit föremål för prövning av allmän domstol. Att därutinnan genomföra någon skillnad på specialdomstol och allmän domstol vore felaktigt. Försäkringsrådet hade tillkommit för att i de mål rådet hade att handlägga ersätta de allmänna domstolarna. De regler om laga kraft, som gällde för de allmänna domstolarna, borde därför även gälla rådet. Skulle vissa beslut icke vinna laga kraft och målen företagas till avgörande utan tillfredsställande utredning, skulle förtroendet för rådet såsom rättskipande myndighet minskas.

Möjligheten att få frågor, varom försäkringsrådet redan meddelat utslag, ånyo prövade av rådet skulle förutom rättosäkerhet för parterna föranleda en icke oväsentlig ökning av rådets arbetsbörda.

Svenska arbetsgivareföreningen har ställt sig tveksam till förslaget. Föreningen anmärker, att möjlighet att erhålla ändring i försäkringsrådets beslut icke vore fullständigt utesluten, då nämligen resning kunde av högsta domstolen meddelas i ersättningsmål, som avgjorts av rådet. Att däremot åt rådet inrymma befogenhet att självt upptaga till omprövning sina egna föregående beslut syntes — även om detta utan grundlagsändring skulle kunna genomföras — olämpligt ur den synpunkten, att det otvivelaktigt vore ett betydande allmänt intresse, att de ersättningsmål, varom här vore fråga, bleve definitivt avgjorda. Föreningen tillägger, att det syntes vara att befara, att om rådets beslut icke bleve definitiva, rådet komme att belastas med åtskilliga framställningar om revidering av tidigare fattade beslut, varigenom den besparing, som man genom den ifrågavarande reformen ville åstadkomma, lätteligen kunde bliva illusorisk.

Även beträffande besparingsberedningens förslag rörande ändring i gällande besvärsordning hava i de avgivna yttrandena meningarna varit mycket delade.

Riksförsäkringsanstalten tillstyrker i princip anordningen, att i vissa under olycksfallsförsäkringen fallande ersättningsfrågor den skadade eller hans arbetsgivare eller annan, som frågan rör, skulle kunna hänvisas, att, i händelse av missnöje med försäkringsinrättningens beslut, först hänvända sig till försäkringsinrättningen inom viss angiven tid för erhållande av rättelse. Anstalten anför i detta sammanhang vidare följande.

Visserligen innebure besparingsberedningens förslag, att inom olycksfallsförsäkringen olika förfaringsätt i besvärsavseende skulle bliva gällande i olika fall, vilket kunde vara en olägenhet för dem, som därav berördes. Förutsättningen för införande av en sådan olikhet, som nyss nämnts, måste efter anstaltens förmenande vara, att avgränsningen mellan de olika förfaringsätten bleve så enhetligt och klart som möjligt utmärkt. I detta avseende kunde viss tvekan uppkomma i fråga om beredningens förslag, att den nuvarande besvärsordningen skulle bibehållas, när fråga vore om olycksfall i arbete eller icke, men en annan anordning alltid gälla, när fråga vore om fortsatt sjukersättning. Varje olycksfall måste nämligen ses i samband med den kroppsskada, som den i varje fall och vid varje tidpunkt kunde hava medfört. Frågan om olycksfall i arbete eller olycksfall över huvud taget föreläge, bleve därför strängt taget aktuell icke blott, när fråga vore om den första ersättningen till en skadad, utan även när senare fråga uppstode om fortsatt ersättning i form av sjukpenning eller läkarvård. Emellertid torde det praktiskt taget låta sig göra, att — såsom syntes vara beredningens avsikt — när det gällde sistnämnda båda slag av ersättning, särskilja s. k. rena avslag, d. v. s. sådana fall, då i anledning av skadan ingen som helst ersättning befundes böra utgå på den grund, att densamma ej ansåges försakad av olycksfall eller att olycksfall i arbete ej ansåges föreligga. I dessa fall — varmed torde böra likställas sådana beslut, där ersättning ej ansetts kunna tillerkännas av den anledningen, att den skadade ej vore att anse såsom arbetare enligt olycksfallsförsäkringslagen eller att försäkringen icke gällde i vederbörande försäkringsinrättning — skulle den nuvarande besvärsordningen bibehållas. Om däremot försäkringsinrättningen, sedan viss ersättning tillerkänts, avsloge ytterligare ersättning på den grund att t. ex. arbetsförmågans nedsättning hos den skadade ej vidare kunde anses vara en följd av olycksfallet utan försakades av vanlig sjukdom, måste försäkringsinrättningens beslut därom i besvärsavseende behandlas lika med det fall att av annan anledning — den skadades tillfrisknande — sjukersättning befundes ej vidare böra utgå.

Vidare torde det kravet böra uppställas, att i regel, när ett och samma beslut avsåge t. ex. såväl sjuk- som invaliditetsersättning, beträffande beslutet i dess helhet endast ett förfaringsätt bleve gällande i förevarande avseende. Dylika beslut förekomme i ganska stor utsträckning, då sjukpenning sista gången tillerkändes. Därvid lämnades nämligen ofta samtidigt meddelande, att arbetsförmågan i fortsättningen ej kunde anses nedsatt i sådan grad, att invaliditetsersättning borde utgå, d. v. s. att nedsättningen ej uppginge till 10 procent. Enligt beredningens förslag skulle försäkringsinrättningarnas beslut, som avsåge livräntersättning, i besvärsavseende behandlas såsom för närvarande. En uppdelning av här ifrågavarande anledning av sådana beslut, som nyss nämnts, kunde dock ej vara lämplig. Anstalten föresloge därför, att i dylika fall besvärshänvisning beträffande beslutet i dess helhet, och alltså även i vad det avsåge sjukersättning, lämnades till försäkringsrådet.

Med avseende å beredningens förslag att i vissa fall försäkringsinrättningsbeslut skulle underställas försäkringsrådets prövning har riksförsäkringsanstalten uttalat sig sålunda.

Det syntes närmast vara beredningens avsikt, att ett dylikt förfaringsätt skulle — då fråga vore om sjukpenning — komma till tillämpning, när en hos försäkringsinrättningen klagande icke andragit nya skäl eller påfordrat ny utredning i något hänseende, och försäkringsinrättningen därför ej gjort ändring i sitt tidigare beslut. Mycket ofta förekomme emellertid, att den, som anmälde missnöje med försäkringsinrättningens beslut, ej angäve eller tillräckligt preciserade skälen därför och ej heller särskilt påyrkade ytterligare utredning, men försäkringsinrättningen det oaktat verkställde utredning, vilken likväl ledde till att inrättningen ej gjorde ändring i sitt tidigare beslut. Även i fall, där den klagande androge nya skäl, måste försäkringsinrättningen ofta verkställa särskild utredning, som kunde bestyrka de av den klagande anförda omständigheterna eller göra dem sannolika. Såsom beredningen förutsatte borde försäkringsinrättningen givetvis ej göra ändring i ett tidigare beslut med mindre sådana nya omständigheter tillkommit, som motiverade sådan ändring. På grund av vad anförts borde, såvitt riksförsäkringsanstalten kunde finna, om det av beredningen ifrågasatta förfaringsättet skulle bli gällande, detsamma tillämpas å alla de fall, där försäkringsinrättningen efter anmält missnöje funnit sig böra vidhålla ett tidigare beslut rörande sjukpenning, och det vare sig nya omständigheter ej tillkommit eller nytillkomna sådana befunnits ej motivera ändring i beslutet.

Emot tillämpning i fråga om sjukpenning av ett sådant underställningsförfarande, som beredningen ifrågasatte, talade emellertid enligt riksförsäkringsanstaltens erfarenhet liknande skäl, som dem beredningen anført emot samma förfaringsätt, när det gällde läkarvård och vad därtill hörde. Jämsides med skaderegleringen måste nämligen alltjämt från anstaltens sida en upplysande verksamhet äga rum i förhållande till skadade, arbetsgivare och läkare, vilka också i stor utsträckning hänvände sig till anstalten med förfrågningar i skadefall, och det ofta i anslutning till av anstalten prövade ersättningsfrågor. I åtskilliga fall läte sig vederbörande nöja med dylika förklaringar, även när fråga vore om sjukpenning. En så generell och ovillkorlig underställning, som sålunda skulle ifrågakomma även i fall, där den skadade erhållit för honom tillfredsställande upplysning om anledningen till försäkringsinrättningens första ståndpunktstagande skulle, såvitt riksförsäkringsanstalten kunde förstå, ej vara ägnad att minska försäkringsrådets nuvarande arbetsböroda. Den skulle i varje fall medföra ökning i arbetet för försäkringsinrättningarna. Det kunde knappast heller vara lämpligt att tillämpa olika förfaringsätt i besvärsväsende beträffande de båda ersättningsformerna sjukpenning och läkarvård med vad därtill hörde. Särskilt gällde detta i fall, där rörande ett och samma olycksfall klagan fördes i fråga om bägge dessa former av ersättning, vilka ej sällan inbegreps under ett och samma av försäkringsinrättningen meddelat beslut. Då inom olycksfallsförsäkringen den skadade endast genom en mycket kortfattad och allmänt hållen begäran därom — i form av en av honom undertecknad och insänd skrift eller muntlig anmälan — kunde få sin sak i hela dess omfattning upptagen till ytterligare utredning och undersökning av försäkringsrådet, kunde det enligt riksförsäkringsanstaltens förmenande knappast anses obilligt, om han i en del av de förekommande fallen själv ytterligare medverkade till att hans sak bringades under sådan ny prövning. Under sålunda föreliggande förutsättningar torde hans hos försäkringsrådet anförda besvär i stor utsträckning kunna upptagas till prövning av rådet utan remiss av besvären till försäkringsinrättningen för ärendets förnyade behandling och alltså också utan någon större tidsutdräkt. Den kontroll från försäkringsrådets sida, som befunnes erforderlig i fråga om försäkringsinrättningarnas handhavande av sin beslutanderätt i här avsedda fall, syntes anstalten lika effektivt, men vida enklare kunna ut-

övas, om försäkringsinrättningarna förpliktades föra förteckningar över av dem meddelade beslut i fall, som här åsyftades. Dylika förteckningar skulle givetvis kunna jämte handlingarna till däri antecknade ärenden tillhandahållas försäkringsrådet, i den mån rådet vid olika tidpunkter ansåge sig böra påkalla det.

På grund av det anförda och under hänvisning till att, om berörda av besparingsberedningen till synes endast alternativt ifrågasatta anordning skulle genomföras, ej mindre än tre olika förfaringssätt med avseende å besvär skulle bliva gällande inom olycksfallsförsäkringen, har riksförsäkringsanstalten avstyrkt besparingsberedningens förslag om det omförmälda underställningsförfarandet.

De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening har förklarat sig på det livligaste tillstyrka förslaget om att besvär i första hand skulle anföras hos den försäkringsinrättning, som meddelat beslutet. Föreningen finner dock knappast något skäl föreligga att begränsa det föreslagna förfaringssättet till vissa slag av ärenden.

Vidare motsätter sig föreningen bestämt den ifrågasatta anordningen, att i vissa fall besluten skulle automatiskt underställas försäkringsrådets prövning. Föreningen framhåller, bland annat, att, så som besvärsskrifterna i stor utsträckning vore avfattade, det syntes synnerligen vanskligt att i varje särskilt fall avgöra, om en hos försäkringsinrättningen klagande kunde anses hava andragit nya skäl eller påfordrat ny utredning. Därest den föreslagna reformen icke skulle kunna anses böra genomföras utan att kombineras med underställelse av meddelade beslut, anser föreningen, att det vore att föredraga, att den nuvarande besvärsordningen bibehölles men att besvärshänvisningen i stället kombinerades med en hänvisning till att, därest vederbörande ansåge utredningen ofullständig eller hade att åberopa sakförhållanden, som icke blivit tidigare anförda, hänvändelse lämpligen borde ske direkt till vederbörande försäkringsinrättning, som i så fall ägde att upptaga ärendet till ny prövning samt meddela nytt beslut med ny besvärshänvisning. För en sådan reform torde — anför föreningen — någon ändring av gällande bestämmelser icke vara erforderlig.

Svenska arbetsgivareföreningen har uttalat sig på följande sätt.

Besparingsberedningen hade ifrågasatt, huruvida icke för det stora antalet mindre betydelsefulla fall en bestämmelse borde införas därom att ändring i försäkringsinrättnings beslut i första hand borde sökas hos inrättningen i stället för, såsom nu, direkt hos försäkringsrådet. För ett dylikt förfarande syntes framförallt tala, att i åtskilliga fall ändring vidtoges av försäkringsinrättning efter anförda besvär, sedan besvären remitterats till inrättningen. Detta hade sålunda år 1939 varit förhållandet i 30 procent av de fall, då besvär anförts över riksförsäkringsanstaltens beslut, och i 18 procent av de fall, då besvär anförts över annan försäkringsinrättnings beslut. Enligt vad föreningen erfarit hade emellertid blott i en mindre del av dessa fall rättelse skett i enlighet med klagandens yrkanden, varför det vore att antaga, att flertalet av dessa fall även efter en reform i antydd riktning likväl skulle komma att fullföljas till försäkringsrådet. Då det likvisst vore anledning att antaga, att beredningens förslag i denna del skulle medföra en viss besparing utan att, såvitt föreningen kunde finna, innebära någon egentlig

olägenhet, ville föreningen tillstyrka förslaget i denna del. Föreningen ansåge dock, att, därest en reform genomfördes i principiell överensstämmelse med beredningens förslag, enhetlighet borde skapas såtillvida, att inga mål borde gå direkt till försäkringsrådet, utan att ändring i försäkringsinrättnings beslut alltid först borde sökas hos inrättningen.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot beredningens förslag i denna del.

Med anledning av de statistiska uppgifter rörande överklagade beslut, som lämnats av besparingsberedningen, har *försäkringsrådet* anfört följande.

Procentalen 30, respektive 18 innefattade även ändringar på grund av utredning, verkställd av försäkringsrådet eller efter direktiv av rådet. Försäkringsrådet hade icke material bearbetat, som möjliggjorde lämnandet av sifferuppgifter på i vilken utsträckning försäkringsinrättningarna med ledning av sådan utredning vidtog ändringar i sina beslut. Emellertid förekomme ändringar på dylik grund i stor utsträckning. Vidare vore att märka, att endast ett mindre antal av de av inrättningarna själva vidtagna ändringarna vore av den art, att genom desamma vidare prövning från försäkringsrådets sida bleve obehövlig. Verkställd undersökning för åren 1938 och 1939 utvisade, att inrättningarna endast i 7 å 8 procent av hela antalet nämnda år till försäkringsrådet inkomna mål vidtagit sådan ändring, att klaganden fått ersättning i enlighet med sitt yrkande. I omkring $\frac{1}{3}$ av dessa mål hade utredning verkställts av försäkringsrådet.

Beträffande de ömsesidiga bolagen vore de lämnade procentalen 18 och 13 missvisande, då de endast avsåge ett år (1939). Toges i stället åren 1935—1937, funne man, att antalet beslut, vilka av rådet ändrats, överstege antalet beslut, vari bolagen gjort ändring.

Med avseende å beredningens förslag har försäkringsrådet härefter till en början uttalat sig sålunda.

Genom att den skadade i händelse av missnöje med beslut av försäkringsinrättning i första hand finge vända sig till inrättningen beredd honom tillfälle att få sina skäl mot beslutet pröva av inrättningen utan att rådet sattes i funktion. Inrättningen kunde då många gånger med eller utan ytterligare utredning få anledning fatta nytt beslut, som tillfredsställde den skadades anspråk eller innebure utgivande av högsta lagliga ersättning. Detta skulle måhända medföra någon lättnad i rådets arbetsbörda.

Om en anordning av angivet slag överhuvudtaget skulle ifrågakomma, borde densamma emellertid icke begränsas på sätt beredningen föreslagit. I stället borde då samma förfarande tillämpas i alla ärenden, oberoende av beslutets innehåll. Detta gällde icke endast första ledet i förfarandet, hänvändelsen till inrättningen, utan även det fortsatta förfarandet, sedan inrättningen fattat sitt nya beslut. Olika förfaranden vid beslut av olika innehåll skulle komma att göra apparaten onödigt komplicerad och i viss mån förvirrande. Osäkerhet skulle många gånger uppstå om vilket förfaringsätt, som skulle komma till användning i det särskilda fallet. Vidare borde den av beredningen föreslagna anmälningsskyldigheten icke ifrågakomma, då vinsten därmed, huvudsakligen kontroll av den expeditionella handläggningen av ärendena, icke alls uppvägdes av det arbete, som förfarandet komme att orsaka rådet och inrättningarna. Att använda anmälningshandlingarna vid utväljandet av stickprov för infordring av ärenden till granskning bleve av mindre värde, om icke utförliga uppgifter om ärendenas beskaffenhet och besluten lämnades i samband med anmälningarna. De föreslagna olika missnöjesvägarna föranledde för övrigt för rådet och inrättningarna

ännu flera olägenheter ur administrativ synpunkt än de antydda, vilket antagligen komme att medföra merutgifter, uppvägande den besparing, som möjligen skulle kunna ernås genom minskat antal besvärsmål.

Försäkringsrådet konstaterar sålunda, att vissa skäl tala för systemet med hänvändelser i första hand till inrättningarna vid alla deras beslut, oberoende av vad besluten avse. Rådet framhåller emellertid, att rådet icke vore berett att nu fatta slutlig ståndpunkt till ifrågakarande spörsmål, som hade alltför stor räckvidd för att rådet på den korta tid, som stått till buds, närmare skulle kunna ingå på skälen för och mot. Rådet, som finner att frågan i samband med en kommande lagrevision torde kunna bliva föremål för närmare övervägande, anför följande betänkligheter mot systemet.

Den lindring i rådets arbetsböda, som förfarandet kunde komma att medföra, torde icke bliva av den omfattning, att någon minskning av rådets personal i nämnvärd omfattning kunde ifrågakomma. De ärenden, rådet icke skulle komma att handlägga, torde nämligen vara av mera enkel beskaffenhet och icke i någon väsentlig grad inverka på arbetsbödan. Inrättningarna vidtog ju redan nu ändringar, ehuru det skedde efter remiss från försäkringsrådet.

Försäkringsinrättningarnas arbetsböda torde däremot komma att öka genom att flera missnöjesanmälningar hos inrättningarna kunder förväntas än besvär hos rådet, då de skadade av svagare bevekelsegrunder torde göra framställningar hos inrättningarna än hos rådet, allrahelst som deras uppmärksamhet fästes på möjligheten att vända sig till inrättningarna genom den hänvisning, som måste ersätta den nuvarande besvärshänvisningen.

Fara föreläge, att inrättningarna, i medvetande om att den skadade finge tillfälle att efter inrättningens beslut anföra nya skäl hos inrättningarna, gjorde den utredning, som föreginge beslutet, mer summarisk än som nu skedde.

I de fall, då inrättningarna icke ändrade sina beslut till den ersättning, varmed den skadade vore nöjd, bleve förfarandet mera betungande och omständligt för den skadade än nuvarande besvärsförfarande och föranledde längre tidsutdräkt för rådets beslut. Detta vore så mycket mera betänkligt som försäkringsrådets tillkomst ju motiverats med behovet av en specialdomstol med ett enklare och snabbare förfarande än processen vid de allmänna domstolarna. Den diskuterade anordningen för framförande av klagomål kunde medföra, att den, som verkligen hade ett berättigat krav, många gånger miste intresset och icke åsamkade sig ökade kostnader genom skriftväxling för andra gången för att nå sin rätt.

Att inrättningarna skulle komma att överlämnas att själva avgöra, huruvida missnöjesanmälan, motsvarande besvär, föreläge eller icke samt i vilka hänseenden den försäkrade vore missnöjd, ett bedömande, därvid utgången många gånger kunde bero på vilka krav, som ställdes på den försäkrades sätt att uttrycka sig. Rådet, som haft erfarenhet av att besvärsskrivelserna ofta vore dunkelt avfattade, hade för sin del i berörda hänseenden ställt små krav på innehållet i en besvärsskrivelse.

Det kunde vidare ifrågasättas, om det vore riktigt att betaga den skadade möjligheten att, om han så önskade, utan omständligt förberedande förfarande få vända sig till domstol i ärenden av ifrågakarande slag, som ju i regel vore av brådskande beskaffenhet.

Framhållas kunde, att försäkringsrådet på ifrågakarande lagstiftningsområde utgjorde, icke blott, såsom beredningen angivit, »högsta domstol», utan jämväl den enda verkliga domstolen. Försäkringsinrättningarna vore

nämligen visserligen inordnade såsom en instans vid besluts fattande och det åläge inrättningarna att ombesörja erforderlig utredning samt att självständigt avgöra ärendena, men det oaktat vore desamma i sin egenskap av försäkringsinrättningar parter i samma ärenden. Denna lagens konstruktion, som från andra synpunkter erbjöde stora fördelar, hade såsom en given följd, att särskild varsamhet vore påkallad, då det gällde att försvåra rättssökandes hänvändelse till försäkringsrådet.

Ett bifall efter missnöjesanmälan hos försäkringsinrättningen till det yrkande, som framställdes av den missnöjde, innebure långt ifrån alltid, att denne därigenom erhållit sin lagliga rätt. Rådet hade ofta haft tillfälle konstatera, att klagandena icke ägde närmare kännedom om de förmåner hithörande lagstiftning erbjöde.

Försäkringsrådet anför till sist, att systemet med missnöjesanmälningar hos inrättningarna medförde stora olägenheter med avseende på de skadades rättssäkerhet, olägenheter, som enligt rådets mening icke rimligen kunde uppvägas av de små besparingar, som möjligen skulle ernås.

Även *landssekreterariatet* befarar, att ett bifall till förslaget om att ändring i försäkringsinrättningarnas beslut i vissa frågor i första hand skulle sökas hos inrättningen kan komma att leda till ur de rättssökandes synpunkt mindre önskvärda konsekvenser. Landssekreterariatet anför bland annat.

För de rättssökande skulle proceduren betyda ökad omgång, vilket i hithörande fall, där regelmässigt skyndsamma avgöranden vore påkallade, måste framstå som en beaktansvärd olägenhet. Anordningen skulle måhända också ha den återverkan att försäkringsinrättningen vid sin första prövning av ett ersättningsärende komme att eftersätta eljest oeftergivliga krav på utredningens fullständighet. Man kunde därtill befarar, att den rättssökande efter försäkringsinrättningens förnyade prövning icke sällan skulle komma att förbise möjligheten eller eljest uraktlåta att hänskjuta ersättningsfrågan till försäkringsrådets prövning. Att dessa de rättssökandes intressen måste väga tyngre än intresset av en eventuell kostnadsbesparing på några tusental kronor vore uppenbart.

Besparingsberedningens förslag rörande ökning av rådets arbete vid vissa helger m. m. har föranlett ett bemötande av *försäkringsrådet*, som i ämnet anfört följande.

Gällande fördelning av arbetsbördan under årets olika veckor grundade sig på en av rådet vid förberedelserna till den år 1938 föreslagna organisationen verkställd ingående undersökning om vad som för rådets del kunde vara mest ändamålsenligt för att ernå ett effektivt arbetsresultat med skäligen hänsyn tagen till de olika tjänstemännens arbetsbörda. I samband därmed diskuterades en jämnare fördelning av föredragningen under årets veckor. Rådet hade emellertid funnit nödvändigt koncentrera avgörandena i målen till de veckor av året, då full tillgång på beslutande och föredragande personal samt medicinskt sakkunniga kunde påräknas. Detta innebure icke, att varje vecka ur arbetssynpunkt skulle kunna betraktas såsom ett avslutat helt. Efterarbetet till ett sammanträde överflyttades till påföljande veckor. Ju längre en arbetstermin fortskred, desto flera mål med ojusterade beslut balanserades. Något emellanåt återkommande andrum i sessionerna vore fördensfull för ledamöternas del nödvändigt för avarbetande av denna balans. Dylika avbrott vore jämväl erforderliga för sekreterarna på grund av den på motsvarande sätt uppkomna förskjutningen av dessas arbetsuppgifter, särskilt då med avseende på utredningar. Utöver arbetsbalans och specialstudier kunde anföras, att

inskränkning av sessionerna vissa tider vore nödvändig på grund av arbetets med hänsyn till det fixerade målantalet jäktande natur. Den nya organisationen hade tillkommit bland annat för att bereda någon lindring i arbetsbördan. Rådets arbetstakt hade på grund av det stora antalet inkommande mål och av den alltmera stegrade balansen forcerats så, att arbetsbördan icke stode i rimlig proportion till vad som motsvarade normal tjänstetid. Helger och delvis semestrar toges i anspråk och under somrarna finge tjänstemännen icke komma i åtnjutande av den lindring, som eljest brukade tillämpas hos statliga institutioner. Rådets arbetsböda medförde även svårigheter vid nyrekrytering, då det gällde att få lämplig personal.

Fixeringen av det antal ärenden, ledamöterna och sekreterarna varje vecka hade att deltaga i eller föredraga, upprätthölls oberoende av ärendenas svårighetsgrad. De veckor, remisser eller andra allmänna ärenden förekomme, bibehölls så gott som undantagslöst det bestämda målantalet även då dessa ärendens behandling tarvade långvariga överläggningar. De under senare åren oftare än förut förekommande remisserna hade därför ökat tjänstemännens arbetsböda i påtaglig grad.

Även andra överdomstolar nödgades ha väsentlig inskränkning av sessionerna viss tid på sommaren samt i samband med julen och påskan.

Skulle föredragningen utökas sommarveckorna samt jul- och påskveckorna, finge på grund av vad anförts en häremot svarande lindring ske övriga veckor under året.

Under hänvisning till det anförda har rådet bestämt avvisat besparingsberedningens förslag avseende ökning av rådets arbete vid vissa tider av året.

Det av besparingsberedningen framlagda förslaget om ändrade arvoden till partrepresentanterna i försäkringsrådet och deras suppleanter har föranlett yttranden av rådet, svenska arbetsgivareföreningen, landssekretariatet och statskontoret.

Sålunda har *statskontoret* lämnat förslaget utan erinran.

Försäkringsrådet anför till en början följande.

De ledamöter i rådet, som utsåges efter förslag av arbetsgivar-, respektive arbetarorganisationerna, vore icke representanter i den mening, att de skulle tillvarata dessa organisationers eller dessas medlemmars intressen, utan fullgjorde vanliga domarfunktioner. Formen för deras tillsättande motiverades av att därigenom möjlighet skapades att förvärva för rådet erforderlig sakkunskap. Genom regelbunden tjänstgöring i försäkringsrådet förvärvade dessa ledamöter den kännedom om och anpassning till de tillämpade författningarna, som vore nödvändig för att deras särskilda sakkunskap lättare skulle kunna tillgodogöras. Det vore därför av vikt, att de ordinarie representanternas anknytning till rådet bleve så stark som möjligt och att växling av representanter som bisittare icke annat än i undantagsfall komme i fråga. Detta önskemål tillgodosåges genom att låta representanterna bibehålla fasta årsarvoden av skäligen storlek.

Rådet påpekar härefter, att representanternas arvoden, som ursprungligen utgått med 5,000 kronor för år, nedsatts först till 4,000 kronor för år och därefter — år 1933 — till det nuvarande beloppet av 3,500 kronor för år. Arvodena hade sålunda starkt beskurits, ehuru på grund av ökningen i rådets arbetsböda kravet på representanternas prestationer måst höjas och värdet av arvodesförmånerna genom den ökade prisstegringen de senaste åren undergått en väsentlig minskning.

Under hänvisning till det anförda har rådet avstyrkt beredningens förslag beträffande berörda arvoden.

Svenska arbetsgivareföreningen anför, att enligt vad föreningen hade sig bekant uppdraget som ledamot av försäkringsrådet toge betydande tid i anspråk, i det ledamot ej blott hade att närvara vid sessionerna utan även att på förhand inläsa målen och att ständigt följa rådets verksamhet. Då härtill komme att det arbete, varom fråga vore, utan tvekan måste betraktas såsom högt kvalificerat, har föreningen icke funnit skäligen, att någon ändring med avseende å arvodena vidtoges.

Vidare har *landssekretariatet* förklarat sig bestämt avstyrka ifrågavarande förslag. Landssekretariatet motiverar sin ståndpunkt på följande sätt.

Det ifrågasatta slopandet av systemet med årsarvoden skulle medföra ett försvagande av de ordinarie ledamöternas ställning, vilket måste menligt återverka på rådets arbete. Detta system vore ägnat att på ett fastare sätt än det av beredningen föreslagna knyta de ordinarie ledamöterna till rådet och därigenom trygga den kontinuitet i sammansättningen, som måste anses vara av särskild betydelse för rättstillämpningen på förevarande område. Visst beaktande krävde också härvidlag det förhållandet att de ordinarie ledamöterna gentemot sina respektive organisationer intoge en helt annan ställning än suppleanterna och på ett helt annat sätt än dessa framstode såsom representanter för rådet och såsom ansvariga för dettas avgöranden.

Häruöver behövde endast erinras om den redan vid tidigare tillfällen företagna reduceringen av representanternas arvoden och om försämringen av arvodenas realvärde. En just nu genomförd beskärning av arvodena syntes så mycket mindre motiverad som representanternas arbetsbörda under senare tid icke oväsentligt ökats.

Beträffande möjligheterna att vidtaga inskränkningar i personalorganisationen föreligger ett uttalande av *statskontoret*, som anför, att det icke syntes uteslutet, att de av beredningen föreslagna åtgärderna för åstadkommande av arbetsbesparing och utvidgning av tjänstgöringsskyldigheten redan inom förhållandevis kort tid komme att möjliggöra vissa personalindragningar.

Departements-
chefen.

Vad först angår *de olika av besparingsberedningen ifrågasatta åtgärderna* anser jag mig icke kunna ansluta mig till förslaget om införande av rätt för försäkringsrådet att till förnyad prövning upptaga av rådet meddelade beslut. Ett bifall till detta förslag skulle enligt min mening innebära ett betänkligt avsteg från regeln att domstolarnas avgöranden skola vara slutgiltiga — en regel som måste gälla ej blott de allmänna domstolarna utan även en domstol av försäkringsrådets mera speciella karaktär. Därest försäkringsrådet skulle få möjlighet att ändra sina beslut, kan det för övrigt antagas, att till rådet skulle komma att ingivas ett betydande antal framställningar avseende ändring av dessa beslut. Det är därför långt ifrån uteslutet, att ett genomförande av beredningens förslag skulle — i stället för att minska rådets arbetsbörda — komma att verka i rakt motsatt riktning.

Vidkommande härefter förslaget att den som är missnöjd med beslut, som meddelats av riksförsäkringsanstalten eller ömsesidigt försäkringsbolag, i vissa fall skulle hava att — i stället

för att överklaga beslutet hos försäkringsrådet — i första hand söka ändring hos den försäkringsinrättning, som meddelat beslutet, är det givetvis möjligt, att ett genomförande av detta förslag skulle medföra en viss minskning av rådets arbete. Åtskilliga omständigheter tala emellertid mot ett realiserande av förslaget. Sålunda kan det tänkas, att försäkringsinrättning kunde förledas att eftersätta kraven på utredningens fullständighet, därest möjlighet föreläge för vederbörande att, efter det inrättningen meddelat sitt beslut, göra förnyad framställning i ämnet. Vidare är det uppenbart, att det föreslagna förfarandet — för det fall att försäkringsinrättning icke ändrar sitt beslut, så att den klagande blir nöjd med detsamma — skulle bliva mera omständligt och tidsödande än det nuvarande besvär förfarandet. Jag vill också fästa uppmärksamheten vid det förhållandet, att de av beredningen åberopade procentsiffrorna rörande de beslut, som överklagats hos försäkringsrådet, knappast äro rättvisande. Sålunda har beredningen framhållit, att under år 1939 de beslut, som meddelats av de ömse-sidiga försäkringsbolagen och som överklagats hos försäkringsrådet i 18 fall av 100 ändrats av bolagen under remissbehandlingen på sådant sätt, som sedermera godtagits av rådet, medan rådet i 13 fall av 100 ändrat de beslut, som slutligen meddelats av bolagen. Av handlingarna i ärendet framgår, att om man i stället utgår från tidsperioden 1935—1937 motsvarande procenttal bliva 17 och 19.

På grund av det anförda och med hänsyn till vad i försäkringsrådets yttrande framhållits anser jag, att, liksom hittills, besvär böra i samtliga fall få anföras direkt hos försäkringsrådet. Därest det nuvarande besvär förfarandet bibehålles, bör det givetvis icke ifrågakomma, att beslut, som meddelats i första instans, automatiskt underställas rådets prövning.

Beredningen har vidare beträffande arbetets omfattning under vissa helger m. m. i stort sett förordat en återgång till den ordning, som gällde tills för några år sedan. Med hänsyn till vad rådet anført i detta ämne, anser jag mig icke kunna biträda beredningens förslag utan utgår från att den nuvarande ordningen alltjämt skall tillämpas.

Vad angår arvodena till de efter förslag utsedda ledamöterna av rådet synes det mig lämpligt, att dessa ledamöter även i fortsättningen komma i åtnjutande av för år bestämda arvoden. Någon anledning att ifrågasätta en nedsättning av arvodesbeloppen synes icke föreligga. Jag grundar min ståndpunkt i dessa frågor på de skäl, som åberopats av försäkringsrådet, arbetsgivareföreningen och landssekreteriatet. Ej heller anser jag mig böra förordna någon ändring med avseende å de till suppleanterna för nämnda ledamöter utgående arvoden.

Jag övergår härefter till en beräkning av *medelsbehovet för nästa budgetår för avlöningar till försäkringsrådet*.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken post av försäkringsrådet föreslagits höjd från 96,000 kronor till 96,200 kronor, torde kunna bibehållas vid förstnämnda belopp.

Vidkommande posten till arvoden och särskilda ersättningar torde

den böra beräknas på av rådet föreslaget sätt och alltså upptagas till 37,800 kronor.

Även med avseende å posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal biträder jag rådets förslag. I enlighet härmed upptages posten till 108,500 kronor.

För rörligt tillägg torde få avses ett belopp av 29,200 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för avlöningar till försäkringsrådet för nästa budgetår skulle enligt dessa beräkningar bliva (96,000 + 37,800 + 108,500 + 29,200) 271,500 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	96,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	37,800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	108,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	29,200

Summa förslagsanslag kronor 271,500;

dels ock till Försäkringsrådet: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 271,500.

2:o) Försäkringsrådet: Omkostnader, *förslagsanslag*.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	10,000	9,521
1941/42	11,500	—
1942/43 (<i>förslag</i>)	11,600	—

Den 2 maj 1941 har Kungl. Maj:t fastställt omkostnadsstat för försäkringsrådet för budgetåret 1941/42, upptagande en post till sjukvård å 900 kronor, en post till reseersättningar å 400 kronor och en post till expenser å 10,200 kronor. Vid bestämmande av posten till expenser hava utgifterna för lyse uppskattats till 700 kronor och utgifterna för övriga expenser till 9,500 kronor.

I sin förut omförmälda skrivelse den 29 augusti 1941 har *försäkringsrådet* framlagt förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1942/43.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. och till reseersättningar upptagas av rådet till oförändrade belopp.

Under posten till expenser beräknar rådet för lyse 700 kronor. Rörande utgifterna för övriga expenser framhåller rådet, att rådet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande medgivit höjning av de till rådets städerskor utgående ersättningsbeloppen, vilket medförde en merutgift av 300 kronor för år, samt att övriga prisstegringar kunde beräknas medföra en ytterligare merkostnad

av omkring 200 kronor för år. Rådet har därför för övriga expenser upptagit ett belopp av 10,000 kronor och för expenserna sammanlagt 10,700 kronor.

Omkostnadsanslaget i sin helhet har av rådet beräknats till (900 + 400 + 10,700) 12,000 kronor.

I likhet med försäkringsrådet anser jag, att posten till sjukvård m. m. *Departements-*
bör även för nästa budgetår upptagas till 900 kronor. *chefen.*

Däremot torde posten till reseersättningar, som under flera budgetår varit avsevärt underbelastad, kunna nedsättas till 200 kronor.

Posten till expenser uppskattar jag till 10,500 kronor, därav torde få beräknas 700 kronor till lyse och 9,800 kronor till övriga expenser.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda kunna beräknas till (900 + 200 + 10,500) 11,600 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43
anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 11,600.

I vad föredragande departementschefen sålunda hemställt instämma statsrådets övriga ledamöter.

Med bifall till vad sålunda blivit av statsrådet tillstyrkt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.
